

[Stinus.]

ske holdning over for Pakistan og sit ønske om fred over for den øvrige verden. Fred for enhver pris, kan man sige, og prisen var i dette tilfælde 75 millioner østbengaleres selvbestemmelsesret.

Over for synspunktet om retten til selvbestemmelse hævdede et flertal af FN's medlemslande princippet og FN-pagtens ord om medlemslandes territoriale integritet. Det bliver næppe sidste gang, den konflikt opstår i FN, og altså næppe sidste gang, Danmark skal træffe et valg mellem de to principper. Skal vi da, som Pakistan formulerede det, acceptere, at retten til selvbestemmelse kun tilhører folk under koloniherrdømme — det vil i FN-terminologien sige europæisk eller amerikansk herredømme — og at opfyldelse af selvbestemmelsesretten under ingen omstændigheder må gå ud over noget lands enhed og territoriale integritet? Jeg mener, at Danmark stemte rigtigt.

Men hvordan vil vi stemme, hvis f. eks. en dag et flertal af Taiwans, Formosas, indbyggere, efter at Chiang Kai-sheks styre er bragt til ophør, giver udtryk for ønske om uafhængighed, selvbestemmelse i forhold til Kina, vil vi da anerkende denne ret? Jeg mener, at vi i givet fald skal; hvad mener udenrigsministeren? Er der eventuelt en befolkningsmæssig undergrænse, under hvilken retten til selvbestemmelse ikke længere gælder?

Umiddelbart skulle den konsekvente danske støtte til bengalernes frihedssag, som jo på FN-plan blev gjort klar allerede med udenrigsministerens eget indlæg i generalforsamlingens første udvalg, og som medførte hurtigt dansk anerkendelse af staten Bangla Desh, give vore ord særlig vægt hos regeringen i Bangla Desh. Ud fra den betragtning henstiller jeg i dag til udenrigsministeren over for Bangla Desh at tage til orde for en afhjælpning af biharibefolkningens nuværende ulykkelige situation. Mange af biharierne samarbejdede med vestpakistanerne, var vel quislinge. Som forholdene er nu, straffes de alle. De bliver hverken skudt eller torteret af menneskehænder, men mon ikke en hurtig død reelt ville være at foretrække fremfor den sultedød, der nu synes uundgæelig for mange af dem? Danmark har pligt til at tage til orde og pligt til

at yde konkret hjælp, hvis dette overhovedet lader sig gøre.

Udenrigsministeren har ved flere lejligheder udtalt sig skeptisk om Rhodesiaaftalen mellem den konservative engelske regering og Ian Smith-regimet. Jeg deler denne skeptiske indstilling. Modtagelsen af Pearcekommissionen i Rhodesia giver kun grund til at bekræfte den; jeg tænker her på den modtagelse, Rhodesias sorte befolkning — befolkningsflertallet — gav lord Pearce og hans kommissionsmedlemmer. Da lord Pearce forlod Rhodesia, ventede han at have rapporten om sine undersøgelser klar i sidste halvdel af april. Selv om rapporten endnu ikke foreligger, kan der ikke være tvivl om; at befolkningsflertallet i Rhodesia har sagt nej til aftalen, som i bedste fald ville kunne give det samme befolkningsflertal den politiske magt om 65 år.

Hvis dette nej bliver rapportens konklusion, er der efter den engelske udenrigsministers gentagne udsagn ingen mulighed for genåbning af forhandlinger med henblik på at nå frem til en ny aftale. Og hvad så? Rhodesias udenrigsminister har erklæret, at Rhodesia vil gennemføre aftalen uden hensyn til Pearcekommissionens konklusion i forventning om, at englænderne vil gøre det samme. Det vil naturligvis være vanskeligt for den engelske regering i en sådan situation formelt at indrømme Rhodesia uafhængighed, men resultatet kan blive, at man da affinder sig med den faktiske situation og genoptager handelen med Rhodesia. Dette vil naturligvis ikke kunne accepteres af et flertal af FN's medlemslande, så lidt som en nedbrydning af blokaden, der allerede har fundet sted, kan accepteres.

Spørgsmålet er, hvordan Danmark i en sådan situation med eller mod England, i og uden for FN, bedst kan arbejde for at fremme befolkningsflertallets interesser. Dette er jo i høj grad også et spørgsmål om selvbestemmelsesret. Har udenrigsministeren gjort sig overvejelser i så henseende?

Da FN's sikkerhedsråd for nylig holdt møde i Addis Abeba, skete det for at sætte fokus på problemerne i det sydlige Afrika, Rhodesia, Sydafrika inklusive Namibia og de portugisiske besiddelser. Et konkret resultat af mødet blev, at generalsekretær Kurt Waldheim som den første FN-general-